
Sex vanliga invändningar mot en klassisk äktenskapssyn

I den allmänna debatten om Bibelns syn på sexualiteten förekommer ett antal argument och påståenden som kan beskrivas som ”pragmatiska” snarare än teologiska. I detta SEA Paper, som ursprungligen publicerades som sex separata inlägg i norska Dagen, försöker Olof Edsinger och Espen Ottosen att bemöta några av de oftast förekommande av dessa.

Av: Olof Edsinger och Espen Ottosen

1. VARFÖR GÖRA HOMOSEXUALITET TILL EN SÄRSKILT STOR SYND?

Risken att konservativa kristna uppfattas som alltför upptagna av sexuella synder – och kanske särskilt homosexualitet – kan tyckas uppenbar. Det är trots allt ett ämne som under årtionden har genererat debatt och diskussion i kristna kretsar. Som författare till denna artikelserie vill vi därför säga att det är djupt olyckligt om vi skulle ge intrycket av att betrakta homosexuellt samliv som en större eller allvarligare synd än andra.

Ur ett perspektiv är det problematiskt att ens gradera synder efter allvarlighetsgrad. I Jakob 2:10 står det: ”Den som håller hela

lagen men bryter mot ett enda bud är skyldig till allt.” Det är alltid allvarligt att bryta mot Guds bud, eftersom alla synder kan leda till fördärv.

I den meningen är det avgörande att vi kommer till Gud med alla våra misstag, misslyckanden och synder – oavsett om de handlar om sexualitet eller något helt annat. Först då kan vi bli förlåtna.

Sexuella syndare

Det är just därför som homosexuellt samliv – liksom andra former av otukt – är ett viktigt ämne. För vi befinner oss i en situation där många kyrkoledare, präster och predikanter vill välsigna samkönade relationer snarare än att kalla dem som lever i sådana till omvändelse. Konsekvensen är att män-

niskor inte ges möjlighet att söka förlåtelse och frälsning och att börja ett nytt liv.

De flesta av oss inser att vi misslyckas med att älska Gud och vår nästa varje dag. Vi gör fel både i det vi gör och i det vi säger. Ja, till och med våra tankar och motiv handlar om mycket mer än att älska Gud och våra medmänniskor. Därför är det orimligt att betrakta homosexuella, bisexuella eller transpersoner som större syndare än andra. Vi är alla syndare.

Ja, vi är alla också *sexuella* syndare. De flesta av oss inser att vår sexuella lust kan vara riktad mot andra människor än vår make/maka – eller vara en lust fylld av själviskhet snarare än kärlek.

Men en sådan situation ger oss ingen rätt att ändra kyrkans lära om synd och att säga att samkönade relationer är under Guds välsignelse. Kyrkans uppgift är i stället att kalla syndare till omvändelse. Förlåtelsen tar bort våra synder, men den tar inte bort den radikala karaktären hos Guds bud och hans kallelse till ett heligt liv.

Syndens konsekvenser

Även om det är problematiskt att kategorisera synder som allvarliga eller triviala – inte minst eftersom det som verkligen spelar roll är om våra synder förlåts eller inte – råder det ingen tvekan om att konsekvenserna av vad vi gör fel kan variera kraftigt. Att döda en annan människa får till exempel mycket större konsekvenser än att skälla ut henne.

När det gäller sexuella synder säger Je-

sus att ”Den som ser med begär på en kvinna har redan begått äktenskapsbrott med henne i sitt hjärta” (Matt 5:28). Detta understryker allvaret i den synd som sker i våra sinnen – även om bara Gud kan se denna. Men äktenskapsbrott i människans hjärta kommer normalt ändå att få mindre dramatiska konsekvenser än att vara fysiskt otrogen mot sin make eller maka.

Vissa sexualbrott får stora konsekvenser och kan i värsta fall förstöra liv. Exempel på detta är incest och misshandel. Ibland kan otrohet leda till smärtsamma och upp slitande skilsmässor som på ett grundläggande sätt påverkar barnen.

När vi betraktar konsekvenserna av synd, kan det ibland vara sant att samkönat sex är mindre allvarligt än andra överträdelser av det sjätte budet. Men det betyder inte att det är nödvändigt att förkasta, eller tuga om, vad Bibeln säger i frågan.

Förmodligen fanns det redan i den tidiga kyrkan människor som förminskade problemet med sexuella synder (se 1 Kor 5–7). Paulus vände sig därför till församlingen i Korinth med orden: ”Bedra inte er själva!” (1 Kor 6:9; se även Ef 5). Vi för vår del vill följa Paulus uppmaning och avstå från att bagatellisera sexuella synder.

En annan utgångspunkt

Generellt anser vi att det är viktigt för den kristna etiken att betona konsekvenserna – positiva och negativa – av olika handlingar. Men det betyder inte att vi säger nej till samkönade sexuella relationer för att de

som väljer att ingå i en sådan kommer att upptäcka att det inte leder till ett gott liv.

Nej, vår utgångspunkt är en helt annan. Kristen etik har aldrig inneburit att det räcker med samtycke för att en sexuell aktivitet ska vara oproblematisk. Mot bakgrund av ett antal bibeltexter tror vi i stället att Gud *både* har skapat vår sexualitet *och* har satt äktenskapet mellan en man och en kvinna som ram för den sexuella samlevnaden.

Även sekulära tänkare, som feministen Louise Perry i boken *The Case Against the Sexual Revolution*, har identifierat negativa konsekvenser av devisen ”If you want to, you can” (även om samtycke alltid krävs). För oss handlar det i grunden om en skapelseordning som Gud har fastställt. Det får alltid negativa konsekvenser när ett samhälle vänder ryggen åt Guds ordningar. Som exempel är det mycket oroande att så många barn i vår tid växer upp i instabila familjekonstellationer.

Därför tror vi att Bibelns ordningar är sprungna ur Guds goda vilja. Och vi tror att det ofta – men inte nödvändigtvis i varje enskilds liv – är möjligt att se fördelarna med att begränsa sexuell aktivitet till äktenskapet mellan en man och en kvinna. I kommande artiklar kommer vi att utveckla varför vi inte är övertygade av de argument som brukar användas för att stödja en ny attityd till homosexuell samlevnad i kristna sammanhang.

2. BÖR INTE ERFARENHETER VÄGA TYNGRE ÄN BIBELTEXTERNA?

Berättelser från människor som har ändrat sin syn på homosexualitet handlar ofta om andra människor. Det kan vara barn, släktingar eller nära vänner som har ”kommit ut ur garderoben” och funnit kärleken – eller som drömmer om den.

Personerna i fråga verkar ofta vara fina och helgjutna människor. De relationer de ingår i tycks ofta stabila och fulla av kärlek. Det finns få tecken på att de vill göra uppror mot Gud eller den kristna gemenskapen. I stället ber de om att accepteras som fullvärdiga kristna.

Vissa tycker att det är svårt att kalla samkönad åtrå för ”förnedrande lidelser” (Rom 1:26) eller att tro att ”de som utövar homosexualitet” inte ska ärva Guds rike (1 Kor 6:9). De tror att vad de upplever – fina medmänniskor som upplever sann kärlek – är som en terräng, medan Bibelns fördömande av samkönad sex är som en karta. Och vad gör vi när kartan och terrängen inte stämmer överens? Jo, vi tänker att något måste vara fel med kartan!

Att lyssna till hjärtat?

Vi anser att det är orimligt att jämföra Bibeln med en karta och våra erfarenheter med terrängen. Det är helt enkelt fel att tro att människors erfarenheter alltid kan avgöra vad som är rätt och fel.

Ett viktigt skäl för detta är att alla män-

niskor enligt kristen etik är syndiga och begränsade. Mycket av det vi finner fascinerande, attraktivt eller positivt är inte i enlighet med Guds vilja för våra liv. Till exempel kommer vissa att försvara sin egen omedgörlighet, sina ”pragmatiska kompromisser” eller den abort som de en gång utförde. De som enbart lyssnar till sina hjärtan kommer troligen inte heller att älska sina fiender eller försöka övervinna det onda med det goda.

Tvärtom är det avgörande för allt kristet tänkande att erkänna att vi människor ofta önskar – och längtar efter – något annat än det som Gud säger är gott.

Ett berikande sexliv

När ämnet är sexualitet och samlevnad hävdar många människor – ibland med stor trovärdighet – att de har gjort bra val trots att dessa strider mot den kristna etiken. Det handlar om mycket mer än samkönat sex. En del stödjer samboskap eller anser att tillfälligt sex är en bra erfarenhet. Vissa försvarar öppna relationer. Vissa prostituerade insisterar på att det enda problemet med deras livsstil är de utsätts för omgivningens dom.

Kort sagt, det finns stora variationer i människors berättelser om vad som gör ett liv gott. Många kristna kan känna igen sig i Asaf, som i Psalm 73 berättar att han var avundsjuk på ”de högmodiga när jag såg de gudlösas framgång” (Ps 73:3).

En renodlad, erfarenhetsbaserad etik – som utgår från enskilda människors berättelser

om vilka val de tycker är bra – kommer att acceptera det mesta. Få saker kommer att betraktas som omoraliska, eftersom det finns gott om berättelser från människor om de positiva aspekterna av ett icke-traditionellt sexliv.

Ohälsosam livsstil?

Vi har träffat dussintals människor som attraheras av personer av samma kön och som medvetet har valt att leva som singlar. Många berättar för oss om bra liv. Det är alltså inte så att den enda vägen till lycka för homosexuella är att leva med en person av samma kön.

Samtidigt inser vi att de flesta offentliga berättelser om homosexuella med kristen bakgrund handlar om hur befriande och bra det är att inse ”vem man verkligen är” – och att leva därefter. Vi ifrågasätter inte äktheten i den kärlek som dessa människor uttrycker. Men det borde ändå vara relevant att påpeka att både statistik och undersökningar visar att en större andel av dem som definierar sig som hbtq har betydligt svårare liv än genomsnittet. Enligt flera forskningsrapporter har de till exempel större psykiska utmaningar, högre alkohol- och droganvändning, en högre andel självmordsförsök och upplever mer övergrepp och våld i nära relationer. Generellt talat.

Sådana fakta får få att fråga sig om den alternativa och normbrytande livsstil som upphöjs av stora delar av hbtq-rörelsen faktiskt skapar problem. Ett vanligt påstående är i stället att fördomar är det enda som gör

livet svårt för sexuella minoriteter.

Alla måste respekteras

Vi motsätter oss starkt all nedvärdering och alla former av trakasserier eller våld mot hbtq-personer. Alla människor – oavsett sexuell läggning och civilstånd – ska behandlas med respekt. Som kristna är vi övertygade om att alla människor är skapade av Gud och älskade av honom.

Samtidigt vill vi betona att det är osannolikt att alla problem som hbtq-personer upplever beror på yttre faktorer, det som ofta kallas för social stress. Vi tvivlar inte på att trakasserier kan upplevas som stressande, men en rapport från *The New Atlantis* 2016, som grundligt granskar en mängd olika forskningsrapporter, visar att de negativa konsekvenserna av att leva som homosexuell inte enbart kan förklaras av faktorer relaterade till social stress.

Det är naturligt för oss att dra slutsatsen att många människor helt enkelt påverkas negativt av att leva i strid med Guds skapelseordning.

Erfarenhet är viktigt

Detta är inte att förneka att det också finns goda erfarenheter från samkönade relationer. Men även om känslor, förnuft och samvete ger oss viss information om vad som är gott och vad som är skadligt (se Rom 2:14–15), står vi inte inför ett ofelbart svar. Ibland har vi fel. Vi kan låta oss luras av våra begär, av dåliga argument och av djävulen själv.

Generellt sett är det svårt att tolka erfarenheter – bland annat eftersom de ofta varierar och är komplexa. Vi kan inte heller veta vad som skulle ha hänt om vi hade gjort ett annat val än det vi gjorde. Ibland tar det flera år innan vi inser att ett val vi trodde var rätt kanske var omoraliskt. Vi kan också försvara val som vi har gjort trots att vi innerst inne vet att vi borde ha agerat annorlunda.

Det är just därför som det kristna perspektivet har varit att våra erfarenheter måste tolkas av Guds ord. Vår etik ska inte grunda sig på våra känslor eller erfarenheter, för vi kan aldrig veta bättre än vår Skapare.

3. ÄR INTE KÄRLEK, TROHET OCH JÄMSTÄLLDHET VIKTIGAST?

Ett vanligt uttalande i debatten om kyrkans inställning till samkönade sexuella relationer är att det viktigaste inte är de båda älskandes kön. Alltså om det handlar om en man och en kvinna, två män eller två kvinnor. Det avgörande är i stället att rammorna för den sexuella gemenskapen är sunda och konstruktiva. Ofta handlar det om uttryck som kärlek, trohet och jämställdhet.

Det är ingen tvekan om att kärlek, trohet och jämställdhet är viktiga – inte minst ur ett kristet perspektiv. Vi för vår del skulle faktiskt hävda att det är den kristna trons påverkan på vår kultur som är den viktig-

aste orsaken till att vi i Skandinavien håller dessa förhållningssätt så högt. Över hela världen har de nämligen visat sig vara en naturlig konsekvens av praktiserad kristen tro. Den brittiske historikern Tom Holland skriver i sin bok *Dominion: The Making of the Western Mind* om hur självklart det var för gifta män under antiken att ha sex med andra kvinnor än sina fruar, och att trohetsidealet därmed är specifikt kristet.

Frågan blir då om det är rimligt att ställa andra krav när det handlar om kristen sexualmoral? Kan vi inte bara enas om att sexuella relationer som präglas av kärlek, trohet och jämställdhet är i linje med det kristna evangeliet – och att kön är helt irrelevant?

One size fits all?

Det är inte svårt att sympatisera med detta argument. Det kan tyckas rimligt att alla relationer ska bedömas efter samma måttstock. Dessutom finns det många heterosexuella relationer – inklusive vissa äktenskap – som präglas av helt andra attityder än kärlek, trohet och jämställdhet. Är inte dessa mer i strid med Bibelns budskap än en stabil och kärleksfull samkönad relation?

I det följande kommer vi att titta på detta ämne ur tre olika perspektiv. För det första kommer vi att titta på vad Gamla testamentet säger om äktenskapet så som Gud ursprungligen instiftade det. Därefter kommer vi att undersöka vad Nya testamentet säger om kärleksfulla, trogna och jämställda sexuella relationer. Slutligen

kommer vi att titta på vad den grekisk-romerska kulturen visste om samkönade relationer med dessa egenskaper.

Skapelseberättelsen

Om vi går till Gamla testamentets skapelseberättelse finner vi att äktenskap och sex finns omnämnt både i det första och i det andra kapitlet. Om man läser dessa texter tillsammans får man åtminstone fyra olika kännetecken på ett bibliskt äktenskap. Det är en förbundsrelation som är tänkt att vara präglad av:

1. överlåtelse (1 Mos 2:24)
2. trohet (1 Mos 2:24)
3. komplementaritet (1 Mos 1:27–28; 2:18–24)
4. (potentiell) fruktsamhet (1 Mos 1:28)

Utifrån skapelseberättelsen tycks alltså äktenskapet vara något mer än ”bara” en sexuell relation präglad av allmänt sunda värderingar – hur viktiga dessa än är. Vi finner också en tanke på komplementaritet och en kallelse till fruktsamhet, som i praktiken bara kan förverkligas i en relation mellan en man och en kvinna.

Nya testamentets vittnesbörd

Om vi därifrån går över till Nya testamentet ser vi att Jesus och apostlarna bygger vidare på Gamla testamentets texter. Både Jesus och Paulus hänvisar till exempel till skapelseberättelsen när de undervisar om äktenskap och sex (se Matt 19:5; 1 Kor 6:16 m fl).

Minst lika intressant i det här sammanhanget är dock att Paulus mycket kraftfullt går till rätta med en sexuell relation som av allt att döma var präglad just av kärlek, trohet och jämställdhet. Nämligen den som fanns i församlingen i Korinth mellan en man och hans fars hustru – alltså mannens egen styvmor.

I Paulus ögon räcker det alltså inte att det är ”vuxna människor som älskar varandra” som har sex. Det är också viktigt att deras relation återspeglar vissa av Gud givna ordningar. Och Tredje Moseboken 18 förbjuder tydligt ett antal incestuösa relationer – inklusive den som står i fokus här (se 3 Mos 18:8). Samma kapitel har ett förbehållslöst förbud mot samkönade sexuella relationer (se 3 Mos 18:22).

Grekisk-romersk kultur

Men är det inte möjligt att Paulus förknippade samkönade relationer med promiskuitet, eller med exploaterande relationer som prostitution och pedofili, och att det var därför som han kritiserade samkönat sex i sina texter?

På ytan kan det här låta som ett rimligt argument. Romarriket var trots allt ett promiskuöst samhälle, med stort utrymme både för prostitution och för homoerotik. Men ju mer vi lär oss om Paulus, desto mindre troligt framstår detta argument. Aposteln var nämligen inte bara väl påläst i de judiska skrifterna. Han var även upp-vuxen i Tarsos, Romarrikets tredje största akademikerstad, och hade gedigen kunskap

om sin samtids grekiska litteratur (se t ex Apg 17:28; 1 Kor 15:33). Och i denna litteratur finns flera exempel just på kärleksfulla, trofasta och jämställda samkönade relationer!

Det verkar därför osannolikt att Paulus skrev som han gjorde på grund av allmän okunnighet. Det är mer logiskt att han – utifrån sin judiska bakgrund – betraktade äktenskapet som ett förbund mellan en man och en kvinna, och att han därför betraktade alla sexuella relationer utanför detta förbund som otukt. Det vill säga som synd.

Guds syfte

För oss som i dag vill ta Bibelns auktoritet på allvar blir det därför svårt att säga att det räcker att en relation präglas av kärlek, trohet och jämställdhet. Det är förstås väldigt mycket bättre med en sådan relation än med en relation präglad av motsatsen. Men ur ett bibliskt perspektiv räcker det inte med dessa kriterier.

Vi behöver även ta hänsyn till Guds ursprungliga syfte med sexualiteten. Och då finns det bara utrymme för en form av sexuell gemenskap: den som sker inom ett äktenskap mellan en man och en kvinna.

4. MEN HOMOSEXUELLT SAMLIV SKADAR VÄL INTE NÅGON?

I slutet av 1700-talet hävdade den brittiske filosofen Jeremy Bentham att rätt och fel bör bedömas enbart på grundval av konsekvenserna av våra handlingar. Den princip

han föreslog var ”störst lycka för största möjliga antal”. Hans etik har kallats utilitarism eller ”utilitaristisk etik”.

Samhällsdebatten i västvärlden – inte minst när det gäller olika diskussioner om lagförslag och lagstiftning – visar oss att detta nyttotänkande är starkt. Många politiker hävdar att ett förbud endast är acceptabelt om det kan påvisas att en handling är skadlig, dvs att den har tydliga negativa konsekvenser. Detta perspektiv följer också av den politiska liberalismen.

Kristna kan uppskatta flera aspekter av den politiska liberalismen. Vi tror att idén om individens rätt att göra sina egna val – även dåliga val – härrör från en kristen uppfattning om människovärde, ansvar och fri vilja. Samtidigt vill vi betona att juridik är något annat än etik. Och ur ett kristet perspektiv handlar etik om mer än att bedöma konsekvenserna av våra handlingar.

Forskning och etik

Vår poäng är inte att hävda att konsekvenserna av våra handlingar skulle vara irrelevanta för en kristen etik. I många situationer bör vi överväga vilken typ av beteende som skadar andra.

Ibland får ökad kunskap om skadliga effekter också konsekvenser för etiken. När det stod klart att tobaksrökning var skadlig för hälsan, ledde det till att kristna insåg att vi här står inför en etisk fråga. Att hävda att rökning är omoraliskt följer av att man kombinerar en viktig etisk princip (”skada inte kroppen”) med ett forskningsbaserat

faktum (”rökning skadar”).

Men i många andra debatter är det svårare att basera en etisk slutsats på aktuell kunskap. Forskningsresultat kan dra åt olika håll och viktas olika. Mycket statistik visar att andelen separationer bland lesbiska par är högre än hos både heterosexuella par och homosexuella män. Vi har dock inte sett någon avråda lesbiska kvinnor från att mot denna bakgrund ingå i ett samkönat förhållande och i stället överväga ett traditionellt äktenskap.

Vi måste älska

Att betona konsekvenserna av våra handlingar kan dock inte vara den enda principen i kristen etik – vilket sekulär konsekvensetik hävdar. Jesus säger att det största budet är att ”älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd” och att ”älska din nästa som dig själv” (Matteus 22:37–39). Vi har inte uppfyllt det dubbla kärleksbudet bara för att vi kan säga: ”Men jag har inte skadat någon.”

En ren konsekvensetik har mött motstånd genom historien. Detta beror delvis på att ingenting är fel i *princip* om det enda som betyder något är konsekvenserna. I det här fallet kan grova kränkningar av en individ försvaras så länge tillräckligt många människor gynnas av det.

Inom kristen etik har det därför historiskt varit viktigt att betona att vissa etiska principer alltid gäller – som att kärleksbudet är etikens grund, att vi ska bry oss om

de svagaste och att människovärdet gäller fullt ut. Dessutom har det varit naturligt att fråga: Hur kan jag leva i enlighet med Guds plan för det mänskliga livet?

Guds kreativa plan

Vi anser att tron på en skapande Gud är av stor betydelse för kristnas etiska bedömningar. De som förkastar Gud kommer också att förkasta att skapelsen är fylld av mening – och därför kan säga oss något om rätt och fel. Men för oss som tror på Gud är situationen en annan.

När ämnet är sexualitet och samlevnad säger Bibeln en hel del om vad Guds vilja är för våra liv. En del av det kan vi förklara med att Gud inte vill att vi ska skada oss själva eller andra. Men en mer grundläggande aspekt verkar ändå vara att homosexuell samlevnad strider mot Guds skapelseordning. Aposteln Paulus talar till exempel om homosexuella handlingar som ”mot naturen” och som en förnedring av våra kroppar (se Rom 1:24–28). Detta innebär att vi agerar under vår värdighet som personer skapade till Guds avbild – och det oavsett om någon på ett synligt sätt blir skadad eller inte.

Det är också viktigt att Gud har skapat sexualiteten för att släktet ska kunna föras vidare. En sexuell relation mellan två personer av samma kön kommer alltid att vara infertil. Det är lätt att rent biologiskt visa att en man och en kvinna ”passar ihop” på ett helt annat sätt än två personer av samma kön.

Bra för samhället

Många sekulära etiker tar i första hand hänsyn till olika handlingars konsekvenser på individnivå. ”Det viktigaste är att han är lycklig” är ibland slutsatsen när någon har gjort ett kontroversiellt val – som att inleda en samkönad sexuell relation eller att bryta upp från ett äktenskap.

Vår bedömning är att en hållbar etik bör vara mer holistisk. Det mesta vi gör påverkar vår omgivning – och andra människor. Vi tycker oss tydligt kunna se att dagens uppror mot det som föraktfullt kallas ”heteronormen” får negativa konsekvenser på samhällsnivå. Först och främst växer allt fler barn upp i familjer där minst en av de biologiska föräldrarna är frånvarande.

Men den sekulära förståelsen av äktenskap och sex innebär också att våra kroppar inte säger oss något om vem vi bör ha sex med – eller vilka sexuella beteenden som är mest naturliga. Detta öppnar dörren för en mångfald som handlar om mycket mer än homosexualitet. Samtycke blir den enda normen. Resultatet av likställandet av heterosexuellt och homosexuellt samlliv kan avläsas i dagens könsförvirring. ”Hb” följs naturligt av ”tqi+”, och det är ingen slump att Facebook har infört dussintals kategorier utöver ”man” och ”kvinna” för att beteckna kön och sexuell läggning.

I viss utsträckning kan det vara svårt att identifiera alla relevanta konsekvenser innan ett beslut fattas och sedan väga dem mot varandra. Detta är en uppenbar svaghet hos konsekvensetiken. Ändå anser vi

att det går att visa – både genom forskning och logik – att det är bra för samhället att sätta relationen mellan mamma, pappa och barn i en särställning.

5. MEN ÄR INTE HOMOSEXUELLA SKAPADE SÅDANA?

Kan en homosexuell läggning vara medfödd?

Frågan har diskuterats – ibland med stor passion – i många decennier. 2011 gav artisten Lady Gaga sitt svar med låten ”Born this way”, där hon bland annat sjunger: ”Jag är vacker på mitt sätt eftersom Gud aldrig gör misstag.”

Vi kan förstå att vissa människor vill ta reda på om deras sexuella läggning – eller för den delen andra aspekter av deras identitet och personlighet – är medfödd eller om orsakerna är av annat slag. Såvitt vi känner till aktuell forskning verkar det dock klart att homosexualitet normalt sett inte är medfött. I en grundlig forskningsartikel i tidskriften Science 2019 konstaterades att olika gener kunde förklara högst 25 procent av homosexuellt beteende. Resten av förklaringen handlade främst om miljöfaktorer.

Huruvida homosexualitet är medfött eller inte har dock enligt vår mening liten betydelse för bedömningen av homosexuellt samliv – och andra etiska frågor som rör samlevnad. Detta beror på vår övertygelse att alla människor föds med känslor, önsknings och längtan som vi inte bör

uppfylla.

Skapad och skadad

Vissa anser att om Gud har skapat någon homosexuell, kan det inte vara fel att gå in i en samkönad sexuell relation. Vi anser att detta argument bortser från det faktum att *alla* människor föds in i en verklighet där synd och ondska finns närvarande.

Det betyder inte att vi ska tro att Gud har skapat brister. I stället bör perspektivet vara att alla människor *både* är skapade av Gud till hans avbild – med okränkbar mänsklig värdighet – *och* födda med svagheter, skador, avvikelser och syndiga böjelser.

Även om det är helt sant att alla människor är skapade av Gud, är det också sant att ingen av oss föds exakt så som Gud avsåg. Skapelsen är inte längre perfekt och utan brister och ofullkomligheter. Detta beror på att vi lever i en värld där synd råder. Vi förstår synd inte bara som individuella syndiga handlingar, utan också som en konsekvens av att människosläktet redan i Edens lustgård bjöd in ondskan till vår jord. På så sätt blev tillvaron ”lagd under förgängelsen” (Rom 8:20).

Inte individuell synd

Det är därför avgörande att förkasta idén att medfödda avvikelser, sjukdomar, syndrom eller medicinska tillstånd undergräver den mänskliga värdigheten. Vi kan undvika en sådan hållning genom att betona att ingen människa föds utan defekter

eller abnormiteter. Tyvärr är det något fel på oss alla. Först och främst föds vi alla som själviska och självcenterade människor.

Dessutom kan vi uppleva känslor, önsningar och begär som frestar oss till ett annat liv än det som Gud kallar oss till. Detta gäller både heterosexuella och dem som är homosexuella eller bisexuella. Det är därför det är så viktigt att vi inte förankrar vårt människovärde eller vår etik i oss själva – i det vi vet, känner eller upplever. Det är helt enkelt inte alltid så att Gud säger ja till allt som vi upplever som fint, naturligt eller normalt.

”Född i fel kropp”

På samma sätt som när ämnet är mångfalden av mänsklig sexualitet, gör så kallad ”gender diversity” det viktigt att skilja mellan hur vi är skapade och hur vi är födda. Vi vill starkt betona att människor som upplever att de är ”födda i fel kropp”, eller upplever en konflikt mellan sitt biologiska kön och sitt upplevda kön, är skapade av Gud och älskade av honom. Ingen människa är på något sätt mindre värd för att hon upplever sig själv på det ena eller andra sättet.

Men det betyder inte att vi ska tro att Gud har skapat – och därför vill – att någon ska uppleva sig som transsexuell. Även om en sådan tanke kan grunda sig i en välmenande önskan att bekräfta transpersoners mänskliga värdighet, är det problematiskt att hålla Gud ansvarig för våra

känslor och upplevelser. Det verkar också mycket orimligt att en god Gud faktiskt skulle vilja att någon upplever ett starkt obehag inför sin egen kropp, så som diagnosen ”könsdysfori” ska förstås.

Dålig idé att följa sitt hjärta

Generellt sett är det alltså fel att försvara ett visst beteende med hänvisning till medfödda tendenser eller anlag. Samtidigt ser vi att sådana argument ständigt används i samhällsdebatten. Utgångspunkten är ofta tanken att den evolutionära teorin om varför vi människor är som vi är också säger något om rätt och fel.

Vissa anser att monogami inte är naturligt – åtminstone inte för män. På grundval av detta stöds alternativa samlevnadsformer, såsom polyamorösa relationer eller öppna äktenskap. Olika filosofer genom historien, med Thomas Hobbes på 1600-talet och Ayn Rand på 1900-talet som framträdande namn, har ansett att alla människor kommer att prioritera egenintresset, och att vi därför inte ska kritisera självisheten som sådan.

Den kristna etiken bör däremot avstå från att förankra rätt och fel i den mänskliga naturen. ”För från hjärtat kommer onda tankar, mord, äktenskapsbrott, sexuell omoral, stöld, falskt vittnesbörd och hädelser”, säger Jesus i Matteus 15:19. Med andra ord kan det vara en mycket dålig idé att följa sitt eget hjärta.

Vad vi är kallade att göra är i stället att följa Guds vilja – även när det leder till

självförnekelse och ett liv där det ibland råder konflikt mellan vad vi vill och vad som är rätt. Som Jesus säger till varje lärjunge: ”Den som inte tar sitt kors och följer mig är inte värdig mig. Den som finner sitt liv ska mista det, och den som mister sitt liv för min skull ska finna det” (Matteus 10:38–39).

6. MEN JESUS SA VÄL INGENTING OM HOMOSEXUALITET?

Som kristna är vi kallade att leva med Jesus som vår främsta förebild. Vissa av oss har till och med burit ett armband med bokstäverna WWJD – en förkortning av *What Would Jesus Do?*

När vi kommer till frågan om homosexualitet är det många som betonar att Jesus aldrig talar om sexuella relationer mellan personer av samma kön. De frågar sig hur något som inte betydde något för Jesus själv kan vara så viktigt för kyrkan idag? Finns det inte viktigare saker att oroa sig för – som världssvälten eller västvärldens materialism?

Den här typen av invändningar dyker regelbundet upp i den kristna debatten. Måltavlan är de som likt oss har en klassisk syn på äktenskapet. Inte nog med att vi gör livet svårt för homosexuella eller andra som kallar sig hbtq, vi har ett helt annat fokus än vår egen Mästare.

Det finns dock stora brister i ett sådant argument. Även om det stämmer att Jesus inte uttryckligen talar om sexuella relation-

er mellan personer av samma kön, finns det nämligen mycket som tyder på att han företrodde vad som i dag kan beskrivas som en klassisk förståelse av kristen samlevnadsetik.

Låt oss koka ner det hela till fem konkreta punkter!

1) Jesus undvek inte frågor om äktenskap och sex

Flera gånger i evangelierna kan vi läsa om hur Jesus diskuterar relationer i allmänhet och äktenskap i synnerhet. Den längsta av dessa texter i vår Bibel är 12 verser lång (Matt 19:1–12). I denna och andra texter ser vi att Jesus går tillbaka till skapelseberättelsen, som också är den text som både Gamla och Nya testamentet bygger på när samkönat sex förkastas.

2) Jesus upprepar Gamla testamentets förbud mot äktenskapsbrott och otukt

Flera gånger i evangelierna bekräftar Jesus både det sjätte budet och förbudet mot sexuell synd – det som brukar beskrivas som otukt (se Mark 7:21–23). När Jesus använder sig av dessa termer verkar det rimligt att hans språkbruk överensstämmer med det som används av alla andra judar på hans tid. Och i judiskt tänkande definierades otukt inte minst av lagarna i Tredje Moseboken 18 – en text som listar ett antal sexuella synder, varav en är att en man ligger ”med en man som en man ligger med en kvinna” (3 Mos 18:22).

Med andra ord kan vi förvänta oss att

Jesus hade sagt ifrån om han menade något annat än sina judiska samtida med begreppen äktenskapsbrott och otukt. Vi borde också haft minst en text som visade att han hade en annan åsikt om homosexualitet än om exempelvis prostitution eller pedofili. Allt annat tyder på ett mycket dåligt omdöme – eller en frånvarande pedagogisk förmåga – hos Jesus.

3) Jesus betonade att vissa inte har en kallelse att gifta sig

Inom kristen själavård har det vanligaste rådet till personer med homosexuella känslor varit att leva i celibat. Detta har varit den grundläggande kristna ståndpunkten i tvåtusen år, eftersom det inte har varit möjligt att välsigna sexuella relationer mellan två män eller två kvinnor. Och i motsats till vad många tror bygger denna ståndpunkt på Jesu egna ord.

I Matteus 19:12 nämner Jesus tre olika grupper som inte kan ingå äktenskap: ”Det finns de som inte kan gifta sig för att de är födda sådana, och de som inte kan det för att människor har gjort dem sådana. Och det finns andra som väljer att inte gifta sig för himmelrikets skull.”

Både den första och den tredje av dessa grupper kan, beroende på utgångspunkt, helt eller delvis syfta på personer med homosexuella känslor. Det är alltså inte säkert att Jesus inte berörde samkönade relationer. Vad som är ställt utom allt tvivel är att han bland sina anhängare inkluderade flera grupper som var uteslutna från att ha

sexuella relationer.

4) Jesus bekräftade också de ”mindre” buden i Israels lag

Det hävdas ibland att synen på samkönade sexuella relationer är perifer och att kyrkan därför inte bör befatta sig med den. Men även om Jesus var noga med att betona de ”stora” buden i den gammaltestamentliga lagen, var han ovillig att förkasta de ”små” buden. I själva verket sade han uttryckligen att ”Ni borde göra det ena utan att försumma det andra” (Matteus 23:23).

Till saken hör dock att förbuden både mot äktenskapsbrott och otukt ur ett judiskt perspektiv måste betraktas som ”större” bud. Jesu släkting, Johannes Döparen, avrättades faktiskt för att han höll fast vid Moseböckerna lagar om otukt (se Matt 14:4). Ska vi verkligen tro att Jesus var ointresserad av samma bud som Johannes Döparen dog för att försvara?

5) När Jesus tycks ”justera” den gammaltestamentliga lagen, skärper han den

Jesus talade mycket om kärlek, men det betyder inte att han inte mötte sina lärjungar med tydliga förväntningar. ”Den som inte bär sitt kors och följer mig kan inte vara min lärjunge”, säger han vid ett tillfälle (Luk 14:27). I bergspredikan väljer han gång på gång att gå emot de skriftlärda liberala tolkningar av Gamla testamentets lagar (se t ex Matt 5:27–30). I den meningen finns det mycket lite som tyder på att Jesus blundade för överträdelser av det

sjätte budet – det bud som ligger till grund för förkastandet av homosexuellt samliv.

Sammantaget måste vi därför dra slutsatsen att svaret, även när vi frågar vad Jesus skulle ha gjort, är en restriktiv hållning till sexuella relationer mellan personer av samma kön. Förmodligen avstod Jesus från att ge någon djupgående undervisning om samkönat sex av det enkla skälet att det var onödigt. Inte för att han var teologiskt liberal, utan för att det inte fanns någon anledning att diskutera ett ämne där svaret var självklart både i den samtida judendomen och i de gammaltestamentliga texter som handlar om äktenskap, sexualitet, äktenskapsbrott och otukt.

Olof Edsinger är generalsekreterare för Svenska Evangeliska Alliansen. Genom åren har han skrivit och debatterat en hel del i media om Bibelns syn på identitet och sexualitet. Han har även skrivit och redigerat ett antal böcker på temat, däribland de båda SEA-skrifterna *Bekänna färg: Kyrka och hbtq i en regnbågsfärgad värld* (Apologia 2019) och *När två blir ett: Sex och samlevnad ur ett kristet perspektiv* (SEA 2017).

Espen Ottosen är tidigare kommunikationschef på Norsk Luthersk Misjonssamband. Han är teolog och filosof och figurerar ofta i såväl kristna som sekulära medier i Norge. Han är författare till ett antal böcker, däribland *Mine homofile venner: syv historier om å håndtere homofile følelser* (Lunde 2009).

SEA Papers är Svenska Evangeliska Alliansens (SEA) essäserie inom evangelikal teologi och etik. SEA är ett nätverk av kristna tvärs över samfundsgränserna. Vår vision är:

- att bygga ett nationellt nätverk av evangeliska/evangelikala kristna i Sverige, som tillsammans och i sina olika sammanhang utvecklar och bidrar med evangelikal teologi och tillämpar den i församlingsarbetet, i den teologiska debatten och i samhällsdebatten
- att vara en konstruktiv kraft som i öppenhet, dialog och debatt driver ett evangelikalt perspektiv
- att förmedla impulser från och kontakter med den växande världsvida evangelikala gemenskapen

SEA:s teologiska bas utgörs av Lausannedeklarationen.